

Р. С. р. 11700.1

**НѢКОЛИКЕ РѢЧИ
ДАЛМАТИНСКИМЪ СРБЪЛИМА**

ПРИЛИКОМЪ

НОВЕ 1839 ГОДИНЕ

ОДЪ

ЕДНОГЪ ДОМОРОДЦА.

**NJEKOLIKE RJEČI
DALMATINSKIM ILIRIMA (SERBLJIMA)**

PRILIKOM

NOVE 1839 GODINE

OD

JEDNOG DOMORODCA.

ИИВ. ОУ. 319482

KRATKA PREDOPOMENA.

Dobro bi bilo da u pisanju s latinskim pismenami moi zemljaci zapadne cerkve pravopisanje (ortografia) Ilirski Horvata upotrebljuju. No buduchji da ovo pravopisanje samo je di-koim učenim ljudma u Dalmaciji do danas poznato, a namjera je moja da ove "njekolike rieči," svaki lako i bez da glavu lomi citati uzmore, to sam voljeo ovdi primiti u Dalmaciji običajno pravopisanje s nekimi samo izmenami koje se do-tiču pismenâ c, chj, dj, g, §.

c izgovarase kao z njemačko u rječi *Zahl*, *zischen*, dâkle *car* a ne *kar*.

chj ima glas talianskog *ch* u rječima (po mljetackom izgo-voru) *chiesa schiavo*.

dj ima glas talianskog *g*, u rječima *giusto*, *gielo*.

g izgovarase kao njemačko *g*, ili taliansko *g* u rječima *gloria*, *verga*.

§ izgovarase kao taliansko *sc* u rječima *scellerato*, *scimia*.

Оно што у срѣцу одавна осѣћамъ, - што сваки славенски мой землякъ ком' е матерински свой езикъ мио наравно желити мора, да се и међу нами немарность к' свему што е наше еданпутъ искорени, и манѣ за талианскимъ езикомъ, талианскимъ обичајма гинемо, могу ли и приличне србској мојој далматинској браћи одкрити као сада кадъ на прагъ нове године ступисмо? На цѣломъ простору велике Илирије, нигдѣ се србски езикъ, ношња, обичај наши у већој чистоћи нису сачували као у Далмацији, па опетъ нигдѣ се у народу србскомъ за обраћенѣ языка свога толико не мари, нити се толико езикъ нашъ не цѣни као у отачбини нашој, у овој колѣвци славног' народа србског'. Бацимо погледъ у пређашность. Налазимо ли урађено полѣ књижевства? Опажамо ли еднога одъ толики иначе славни земляка наши да се старао успавани одъ толиког' времена духъ народни

Оно што у серцу одавна осјечјам, - што сваки славенски мой землякъ ком' је матерински свој језик мио наравно хелити мора, да се и међу нами немарност к' свему што је наше једанпут искорени, и манје за талианским језиком, талианским обичајма гинемо, могу ли ја прилично Илирској мојој далматинској браћи одкрити као сада кад на праг нове године ступисмо? На цјелом простору велике Илирије нигди се Илирски језик, ношња, обичај наші у већој чистоћи нису сачували као у Далмацији, па опет нигди се у народу Илирском за обрадјење језика свoga толико не мари, нити се толико језик нашен јени као у отачбини нашој, у овој колјевци славног народа Илирског. Вацимо поглед у прошасто време. Налазимо ли урађено полје књижевства (letteratura)? Опрахамо ли једнога од толиких славних земляка нашіх да се постарао успавани од толиког времена дух народни пробудити, чјутенја у серце му улити, која би га на славско своје порјекло (origine) опоменула,

пробудити, ђутеня у срдце му ули, коя би га на славско свое порекло опоменула, нѣга съ любви праме езикy свом' распалила, и да драгоцѣни овай даръ неба, ову светиню народа по заслуги цѣни позвала? Блага зора у 15. и 16. столѣху, истина, бѣше озарила трѣмъ зарасло полѣ книжевне наше радности съ Дубровничке стране; обећаваше она велике напредке и сѣину будућность: но надежда ова скоро изчезне, ерѣ писци тадашњи писајући готово саме стихове, више су у томе забаву свою тражили, слѣдѣћи нагону поетическогъ свогъ духа; него да су тимъ обћеной потреби и изображеню свое еднокрвне браће подпомоћи мислили. Или зато што криву са свимъ мисао о богатству, лѣпоти, важности, народногъ езика имадау, или да име европейско себи придобию, велики Бошковичъ, Стай, Заманя, Феррићъ и пр. волѣше материнскомъ свомъ езикy туђ' њима латински предпоставити, него да о наукама збилскимъ и лѣпимъ своимъ земляцима на њиовомъ езикy пишу. Какву би користь книжество наше имало, колико би народъ у улjudности и изображеню напредовао био, да су велики ови люди

njega s' ljubavi prama jeziku svom raspalila, i da dragocjeni (prezioso) ovaj dar neba, ovu svetinju naroda po zaslugi cjeni pozvala? Bлага зора у 15 i 16 stolechju (secolo), istina, бѣше озарила (illuminato) ternjem зарасло полје knjixevne наше радности s' Dubrovnicke strane; обећјаваше она велике напредке i сјајну buduchnost (avvenire) но надежда (speranza) ова берзо изчезне (scomparve) јер писци тадашњи писажући same stihove (versi) више су у томе забаву своју тражили, слједечји нагону poeticeskog svog duha, него да су тим обћјеној потреби i izobraхenju (coltura) своје једнокрвне браће подпомоћји мислили. Или зато што криву са свим мисао о богатству, лјепоти, важности (importanza) народног језика имадају, или да име europeansko себи придобију, велики Бошковичъ, Стай, Заманя, Ferrichъ voljeше материнском svom jeziku tudji njima latinski predpostaviti, него да о naukama zbiljskim (astratte) i лјепим своим земляцима на њиовом језикy пишу. Какву би корист knjixestvo наше имало, колико би народ у улjudности i izobraхenju напредовао био, да су велики ови лјуди материнским своим језиком писали, svaki онај lako dosechји мохе, koi зна што су они pisci били, i kolikosу о на-

материнскимъ своимъ езикомъ писали, сваки онай лако до-сећи може, кои зна што су они писци били, и колико су о напредку знања и наукâ у Европи заслужи постали. Найулюднѣ націе срећи би нашој завидиле, и ако сада съ веселимъ задовољствомъ гледамо како Европейци езикъ нашъ уче да у нѣму сладость народни наши пѣсама кушаю, осѣхали би много слађе увеселенѣ видећи да туђини и збогъ наукâ знанѣ езика нашегъ себи провидѣти желе. Но да оставимо то што се више поправити не да, - што су они неумрли люди гледаюћи на околности времена у ком' су живили, можда и противъ свое волѣ чинити принуђени били; обратимо погледъ на данашнѣ време, у колико се ово к' развѣтку душевни наши силâ, и досегнућу намѣре наше противно или удесно указуе.

У овомъ погледу ништа намъ желити остае; само одъ наше стране сложна и крѣпка воля, и циљъ желя наши, дуовно наше порођенѣ поуздано, ако и покасно постићи будемо. Мудро и отеческо владанѣ отачбиномъ нашомъ управля; желя е нѣгова да сви подчинѣни нѣму народи просвѣћуюсе, не бранећи, да па-

predku znanjâ i naukâ u Europi zasluxni postali. Najuljudnije nacie srechji bi našoj zavidile, i ako sada s' veselim zadovoljstvom gledamo kako Europejci jezik naš uče da u njemu sladost narodnih naših pjesamâ kušaju, osjehjali bi mnogo sladje uveselenje (piacere) videchji da tudjini i zbog nauka znanje jezika našeg sebi providieti xele. No da ostavimo to što se više popraviti neda - što su oni neumerli ljudi gledajuchji na okolnosti vremena u kom su xivili, moxe biti i protivu svoje volje činiti prinudjeni bili; obratimo pogled na današnje vreme, u koliko se ovo k razvitku duševnih naših silâ (forze), i dosegnuchju namiere naše protivno ili udesno ukazuje.

U ovom pogledu ništa nam xeliti ostaje; samo od naše strane sloxna i snaxna volja, i cilj (scopo) xeljâ naših, duhovno naše porodjenje pouzdano, ako i pokasno postichji budemo. Mudro i otečesko vladanje otaçbinom našom upravlja; xelja je njegova da svi podčinjeni njemu narodi prosvjehjajuse, ne branechji, da rače (anzi) za tim na-

че за тимъ настоєћи да сваки природни му езикъ обрађуе; да младежъ у властитомъ сво-
ме езику прве почетке чове-
чески знања, вѣрозаконъ свой
учи. Осимъ тога (да о далеч-
нимъ Русима и Поляцима не
говоримъ) погледајмо оста-
ле славене пресвѣтлой кру-
ни Аустриской подложне, Че-
ха, Чехословака, Галиціана,
Крайнца и пр. Ту видимо про-
страно добро урађено полъ
књижества; на иѣму мноштво
трудолобни тежакâ; видимо
помлађени славенски духъ у
нагломъ движеню, неуморно на-
стоєћи да наметнуте му туђе
альине, туђе изображенѣ са се-
бе скине; да у обрађиваню свога
езика, почитованю и уздржаню
стари свои обичая, свое народ-
ности себе еданпутъ позна. А
сусѣдни Рвати и Србљи у
Маџарской шта намъ ови одъ
нѣког' доба показую? Тру-
дови нѣгови за обрађенѣ ма-
теринскогъ имъ езика, снажна
нѣова усиљаваня да се Србљи
болѣ међу собомъ познаду, да
уведенѣ едногъ књижевног'
езика свезомъ овог' сѣдиненя
постане, мораю тимъ више
помнѣивость нашу занимати,
што су ови народи съ на-
ми едног' рода и племена,
што смо съ нѣима едне горе
листь. Гледаюћи пакъ особито
на племениту циль Рвата; на

stojechji da svaki prirodni mu
jezik obradjuje; da mladež u
vlastitom svome jeziku perve
početke čovečeskih znanjâ, vie-
rozakon svoj uči. Osim toga (da
o dalečnim Rusima i Poljacima
ne govorim) pogledajmo ostale
slavene presvjetloj kruni Austri-
anskoj podložne Čeha, Čeho-
slovaka, Galiciana, Krainca i. t. d.
- Tu vidimo prostrano dobro
uradjeno polje knjižestva; na
njemu mnoštvo trudoljubnih te-
žakâ; vidimo pomladjeni slavski
duh u naglom dvixenju (moto),
neumorno nastojechji da name-
tnute mu tuđe aljine, tuđe izo-
braxenje sa sebe skine; da u
obradjivanju svoga jezika, poči-
tovanju i uzderxanju starih svojih
običajâ (costumanze), svoje na-
rodnosti sebe jedanput pozna.
A susjedni (vicini) Rvati i Ser-
blji u Mađarskoj šta nam ovi
od nekog doba pokazuju? Tru-
dovi njihovi za obradjenje ma-
terinskog im jezika, snazna
njihova usiljavanja (sforzi) da se
Iliri bolje medju sobom pozna-
du, da uvedenje jednog književ-
nog jezika svezom ovog sjedi-
nenja postane, moraju tim više
(tantoppiù) pomnĳivost našu za-
nimati, što su ovi narodi s nami
jednog roda i plemena, što smo
s njima jedne gore list. Gleda-
jućji pak osobito (particolar-
mente) na plemenitu cilj Hor-
vata, na sredstva (mezzi) koja

средства коя употреблюю да намѣру свою довате, на користопуна слѣдства, коя се већь на обѣеномъ управленю народног' духа, на полѣпшаню и усавершеню езика сляно указую, домородаць не може већь напредка имъ одъ свегъ срца жудити, и дугу срећу народу желити, кои се именомъ сръбскимъ поноси; у комъ ватрена любовь прама езика, народности све редове одъ найвишег' чина до найнижега, сваки полъ, узрастъ силно подпалуе; гдѣ се мили гласови домородногъ езика прешавши границе међу коима су јошъ до прие нѣколико годна т. е. међу простимъ народомъ ограничени били, већь и по градовима у палати високорођеног' Господина, као и у складной простой кући занатліе, по улицама, театрима чую, и то већьма разносе. Гдѣ се ова ѣутеня подранюю, ту и народни поносъ у народу то више расте и укоруе се.

Оѣемо ли ми кодъ обѣеног' овог' литерарног' оживлѣня и послованя сусѣдне намъ браће у немарности прама езика, прама обичайма, прама славскомъ имену нашемъ дулѣ спавати; докле ће намъ мали брой талиански наши землякѣ кои по градови-

upotrebljuju (adoperano) da namjeru svoju dovate, na koristipuna sljedstva (consequenze) koja se vechj na obchjenom upravlenju narodnog duha, na poljepšanju i usaveršenju jezika sjajno ukazuju, domorodac nemoxe vechj napredka im od svega serca xuditi, i dugu srečju narodu xeliti, koi se imenom Hirskim ponosi; u kom vatrena ljubav prama jeziku, narodnosti sve redove od najvišeg čina do najnižega, svaki pol (sesso), uzrast (età) silno podpaljuje; gdi se mili glasovi domorodnog jezika, prešavši granice medju koima su još do prije njevoliko godina to jest medju prostim narodom ograničeni (limitati) bili, vechj i po gradovima u palači visokorodjenog gospodina, kao i u skladnoj prostoj kuchji zanatlie (artista), po ulicama, teatrima čuju, i to vechjma raznose. Gdi se ova chjutenja podranjuju, tu i narodni penos (orgoglio) u narodu to više raste i ukorenjujese.

Очјемо ли ми код обчјеног овог литерарног оживлѣња и послованја сусједне нам брачје у немарности прама језику, прама обичајма, прама славском имену нашем дужје спавати? докле чје нам мали број талианских наших земляка који по градовима живе и изо-

ма живе, у изображеню нашемъ, у одгоеню дѣце наше, у начину дружебногъ предусретаня законе давати, на све што в наше мрзеѣи; и оѣмо ли и дулѣ равнодушно трпѣти да насъ талианци исти у Итали коре, ерѣ толики одъ насъ материнскогъ езика не знамо, и ако знадемо, нѣимъ говорити стидимо се? Да, време в, да важность народногъ езика еданпутъ познамо, да оставивши криви путъ на комъ се у изображеню нашемъ наодимо, к' правой стази стопе окренемо, и свое свойски пригрлимо. Отачбину любити естѣ природно свимъ посебнимъ людма, као и цѣлимъ народима (*); дакле и езикъ матерински, (съ домовиномъ неразлучно свезанъ) любити естѣ човеку прирођено. Но тко езикъ свой не цѣни, ногама га тлачи, може ли се о таквome казати да домовину свою любви? Одгое ни ми одъ дѣтинства међу Талианима, навикнути да намъ дѣца езикомъ талианскимъ говоре, и што в грѣе нарочито гледаюѣи да имъ се езикомъ материнскимъ не говори (**), можемо ли ми, могу ли дѣца наша међу такимъ околности-

braxenju našem, u odgoenju djece naše, u načinu družbenog predusretanja (conversazione) zakone davati, na sve što je naše mrzechji? i ochjemo li i dulje ravnodušno terpiti da nas talianci isti u Italii kore, jer toliki od nas materinskog jezika neznamo, i ako znademo njim govoriti stidimose? Da, vreme je da važnost narodnog jezika jedanput poznamo; da ostavivši krivi put na kom se u izobraženju našem naodimo, k pravoj stazi стопе окренемо, i svoje svojски пригрлимо. Otadžbinu ljubiti jest prirodno svim posebnim ljudma, kao i cjelim narodima; dakle i jezik materinski (s' domovinom nerazlučno svazan) ljubiti jest čoveku prirodjeno. No tko jezik svoj ne cjeni nogama ga tlači, moxeli se o takvome kazati da on domovinu svoju ljubi? Odgoeni mi od djetinstva medju Talianima, naviknuti da nam djeca jezikom talianskim govore, i što je gerdje naročito (appositamente) gledajuchji da im se jezikom materinskim ne govori, moxemo li mi, mogu li djeca naša medju takim okolnostima jezik materinski uvaxavati, zanj naklonost (inclinazione) osjehjati

(*) Вид. Даницу 1838. л.

(**) Ово се навластито приморски и грађански жители дотиче.

ма езикъ матерински уважа-
вати, занъ наклоностъ осѣћати
и родолюбіемъ дичити се; неће
ли младежъ наша су тимъ при-
викнути се къ италианскомъ ези-
ку, обичайма, духу, овогъ народа,
обљубити све што є италианско,
а одъ свога се одтуђити?

Па одкудъ немарностъ ова
кодъ насъ прама материнскомъ
езику? Заръ є грубъ и неотесанъ;
но сами туђеземци признаю да се
езикъ србски у сладости, мегкоћи и
складногласю съ италианскимъ спо-
редити може, а у богатству рѣчи,
и способности мисли високе и
просте изразити овај далеко
надвишує. Да помислимъ заръ
на историю предака наши? но
у овој имамо предоста спомени-
ка да узвесе у нами поносъ
націонални, и да подпалюю
любовъ прама езику и народ-
ности нашої. Мислимъ да є
една немарностъ и нерадѣнѣ
наше томе до сада узрокъ био,
и прекомѣрна любовъ к' ита-
лианскомъ езику и књижеству,
слѣдство заръ дугогъ талиан-
скогъ владаня у Далмаціи.

Но понукаваюћи зем-
ляке мое да езику свой боль-
ма уважаваю, не мислимъ
рећи да туђе езики не учи-
мо; учимо их слободно, но съ
намѣромъ да присвоимо пло-
дове дуговремени послованя
просвѣћени народâ; да сѣме

i rodoljubiem (patriotismo) di-
citise; nechje li mladex naša su
tim priviknutise k' italianskom
jeziku, običajma, duhu ovog na-
roda, obljubiti sve što je ita-
liansko, a od svoga se odtu-
djiti?

Pa odkud nemarnost ova kod
nas prama materinskom jeziku?
Zar je grub i neotesan? No sa-
mi tudjezemci priznaju da se
jezik Ilirski u sladosti, mekociji
i skladnoglasju s' italianskim spo-
rediti moxe, a u bogastvu rje-
cijih, i sposobnosti (capacità)
misli visoke i proste izraziti (e-
sprimere) ovaj daleko nadvišuje.
Da pomislim zar na istoriu pre-
dakâ naših? no u ovoj imamo pre-
dosta spomenikâ da uzvise u na-
mi ponos nacionalni: da pod-
paljuju ljubav prama jeziku i
narodnosti našoj. Mislim da je
jedna nemarnost i neradjenje
naše tome do sada uzrok bio,
i prekomjerna ljubav k' italian-
skom jeziku i knjixestvu, sljed-
stvo zar dugog talianskog vla-
danja u Dalmaciji.

No ponukavajuchji zemljake
moje da jezik svoj boljma uva-
havaju (apprezzano) nemislim
rechji da tudje jezike ne učimo;
učimo ih slobodno, no s' namje-
rom da prisvoimo plodove dugo-
vremenih poslovanjâ prosvjehje-
nih narodâ; da sjeme ovih plo-

ови плодовѣ на народной нѣиви
нашой пресадимо, да намъ по
времену славенскимъ сунцемъ
грѣяно, славенскомъ кишомъ
овлажено, славенскимъ рука-
ма нѣговано славенски плодъ
принесе, и кушаюћи овај сла-
венска се у нами ѣутеня ро-
де. Тако ће намъ езикъ, књи-
жество цвѣтати; тако ће намъ
слава рода растити, и право
родолюбіе у нами дублѣ и
шире жиле пружати.

Почнимо су тимъ да дѣци
србско одгоенѣ дамо. У овомъ
погледу мудро вели еданъ уче-
ни Славо - Чехъ у Даници
1838 год. „Ако желимо,, го-
вори онъ „право и пристойно
како треба дѣци одхраненѣ
дати, треба да младежъ най-
прво и найизврстніе свой вла-
стити езикъ учити мора, и
да се дѣца нипошто туђимъ
него прирођенимъ материн-
скимъ езикомъ научити имаю.
Свака материна рѣчь есть съ
нашимъ животомъ заращѣна,
и съ нашимъ искуствомъ скоп-
чана. „Златне заиста рѣчи;
достойне да ихъ сваки у обѣ-
но славенинъ живо къ срѣцу
прими, а навластито Србо-
далматинъ кои се о одгоеню
свое дѣце у реченомъ смислу
тако мало, или башъ нимало
до данасъ старао.

Изъ едне ватрене желѣ
да забачени нашъ езикъ изъ

dovâ na narodnoj njivi našoj pre-
sadimo, da nam po vremenu sla-
venskim suncem grianom, slaven-
skom kišom ovlaženo, slavens-
kim rukama njegovano (colti-
vato) slavenski plod prinese, i
kušajuchi ovaj slavenska se u
nami chjutenja rode. Tako chje
nam jezik, knjizestvo cvjetati,
tako chje nam slava roda rasti-
ti, i pravo rodoljubje u nami
dublje i šire xile pruxati.

Почнимо су тим да дјечи
Илрско одгоенје дамо. У овом
погледу мудро вели један уче-
ни славо-чех у Даници 1838 год.
„Ако хелимо,, говори он,
„право и пристойно како треба
дјечи одхранење дати, треба да
младех најпрво и најизврстније
свој властити језик учити мора,
и да се дјеча нипошто туђим
него природјеним материнским
језиком научити имају. Свака
материна рјеч јест с нашим
животом заращјена и с нашим
изкуством скопчана,, Златне
заиста рјечи; достојне да их
сваки у обѣнѣно славенин
живо к срѣцу прими, а
навластито Илро-Далматин
кои се о одгоенју своје дјеце
у реченом смислу (senso) тако
мало, или башъ нимало до
данасъ старао.

Из једне ватрене хелје да за-
бачени наш језик из заборавности

заборавности у којој е толико вѣкова лежао извучемъ; да се искра любви прама овом' драгоцѣном' благу у срдцама нашим' зачне, да се и међу нами роди Драшковича, Гаја, Павловича и пр. кои би матерински свой езикъ обдѣлавали, на овоме за користь свои земляка писати почели, издаемъ ево већь 4. година „Любитель просвѣщеня Србско - Далматински Магазинъ. „ Желя е моя, а и свакогъ домородца бити мора, да намъ овај магазинъ срѣдиште књижевногъ пословања свію Далматина, не гледајући на вѣрозаконъ постане; да намъ представитель књижевства нашег' буде, да сви мои земляци, кои волю и способность имаю свое прилоге у нѣму ставляю. Ако е различни вѣрозаконъ толико дуго времена источне и западнѣ цркве Далматина раставляю, едног' одъ другог' одтуђиваю, нѣи у напредакъ треба да еданъ свима обѣни књижевни езикъ међусобно веже. Но писмена кирилска и римска! ту е запрѣка рећи ће ми многи. Мала е то препона, родолюбіемъ лако ћемо свакој ствари одолѣти. Ако књижевни нашъ езикъ такови буде да га лако обе стране разумѣти могу нити славенским' црк-

у којој је толико вјековâ лежао извучемъ; да се искра любви прама овом драгоценом благу у срцама нашим зачне; да се и међу нами роди Драшковича, Гаја, Павловича и т. д. који би матерински свој језик обдјелавали, на овоме за корист својих земляка писати почели, издајем ево већ 4 година „Любитель просвјеченја Илirско-Далматински Магазин. „ Желя је моја, а и сваког домородца бити мора, да нам овај магазин срједиште (centro) књижевног пословања свіју Далматина, негледajuћи на вјерозакон постане; да нам представитель (representante) књижевства нашег буде; да сви мои земляци који вољу и способност (capacità) имају своје прилоге у њему стављају. Ако је различни вјерозакон толико дуго времена источне и западне цркве Далматина растављао, једног од другог одтуђивао, нји у напредак треба један свима обчјени књижевни језик да међусобно веже. Но писмена (lettere) кирилска и римска! ту је запрјека рећи ће ми многи. Мала је то препона (ostacolo); родољубіем лако чјемо свакој ствари одолјети. Ако књижевни наш језик такови буде да га лако обе стране разумјети могу, нити славенским црквеним рјечма без пухде напуњен, нити опет препрост, но од прили-

веним' рѣчма безъ нужде на-
пушѣнъ, нити опетъ препростъ,
но одъ прилике наличанъ оно-
ме, на ком' се Даница Илпр-
ска пише, лагко ће Србљи
обои цркви ту запрѣку съ пу-
та уклонити, учећи кирилска
и латинска писмена, докъ се
и о уведеню едне азбуке па-
метна и права погодба не учи-
ни. Да би пакъ Магазинъ Дал-
матински къ цилю свом' боль-
ма напредовао, намѣрио самъ
у напредакъ и прилоге съ ла-
тинскимъ писменами унѣ при-
мати, увѣренъ будући да ће
и кнѣига су тимъ већу важность
имати, и кругъ послованя мо-
га и мои сотрудикиа шири и
користопунѣи постати. Зато
земляке мое како источне та-
ко и западнѣ цркве учтиво
молимъ и позивлѣмъ да ми
снажну свою помоћъ пошила-
нѣмъ отечествени прилогâ по-
дати не одреку, да тако слож-
нимъ, двострукимъ силама
прави темель кнѣижеству и
изображеню нашем' поставимо.

Д.рѣ П.

ke nalican onome na kom se
Danica Ilirska piše, lako chje
Iliri oboih cerkvih tu zaprjeku
s puta ukloniti, učehji cirilska
i latinska pismena, dok se i o
uvedenju jedne azbuke ili alfa-
beta pametna i prava pogodba
ne učini. Da bi pak Magazin
Dalmatinski k cilju svome bolj-
ma napredovao, namjerio sam
u napredak i priloge s latinskimi
pismenami unj primati, uvjeren
buduchji da chje i knjiga su tim
vechju važnost imati, i krug
(sfera) poslovanja moga i moih
satrudnikâ (collaboratori) širi
i koristipunii postati. Zato zem-
ljake moje kako istočne tako i
zapadne cerkve učtivo molim i
pozivam da mi snaxnu svoju po-
mochj pošiljanjem otocestvenih
prilogâ podati neodreku, da ta-
ko sloxnim, dvostrukim silama
pravi temelj knjixestvu i izobra-
xenju našem postavimo.

Д.г Р.

ALFABET CIRILSKI GRADJANSKI

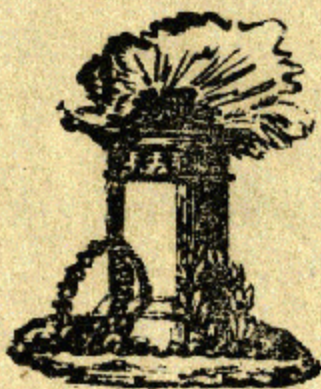
(ALFABETTO CIRILLIANO CIVILE)

Аа	izgovarase	kao	taliansko	a
Бб	»	»	»	b
Вв	»	»	«	v
Гг	»	»	»	g u rječma <i>garbo, gobbo.</i>
Дд	»	»	»	d
Ђђ	»	»	»	g u rječma <i>giorno, giusto.</i>
Ее	»	»	»	e
Жж	»	»	francesko	j u rječi <i>jenuesse.</i>
Зз	»	»	taliansko	s u rječi <i>rosa.</i>
Ии)	»	»	»	i
Іі)				
Кк	»	»	»	e u rječi <i>capo, colpo.</i>
Лл	»	»	»	l
Мм	»	»	»	m
Нн	»	»	»	n
Оо	»	»	»	o
Пп	»	»	»	p
Рр	»	»	»	r
Сс	»	»	»	s dvostruko u rječi <i>essere.</i>
Тт	»	»	»	t
Ѣѣ	»	»	»	ch u rječma (po mljetackom izgovoru) <i>chiesa, chierico.</i>
Уу	»	»	»	u
Фф	»	»	»	f
Хх	»	»	njemcko	ch u rječma <i>Stich, fechten</i>
Цц	»	»	»	z » <i>Zahl, zischen</i>
Чч	»	»	taliansko	c (po izgovoru toškanskom kao <i>cedere</i>)
Шш	»	»	«	se u rječma <i>scimia, rovescio.</i>

Ѣ ѣ izgovarase kao je Mechjese u srjedi i na kraju rjecih
a posli л и н као taliansko *glie, gnei.*
Є є » » je u есамъ, мое ес. *jessam, moje, es.*
Ю ю » » ју а posli л и н као italiansko *gliu, gniu.*
любавъ, *gliubav, ню, gniu.*
Я я » » ја а posli л и н као taliansko *glia, gnia:*
являмъ *javgliam, мѣнямъ, mjedniam.*
Ѣ ѣ нема glasa, i obično mechjese на крају rjecih koje se
s bezglasnim pismenom (consonante) sveržuju.
Ђ ђ i ovo pismo нема glasa. Umekšava (stempra) pismo bez-
glasno koje je pred njim, osobito л и н:
жуль, чунь, шльива.

БИБЛИОТЕКА
ВЕЛИКЕ СРБИЈЕ

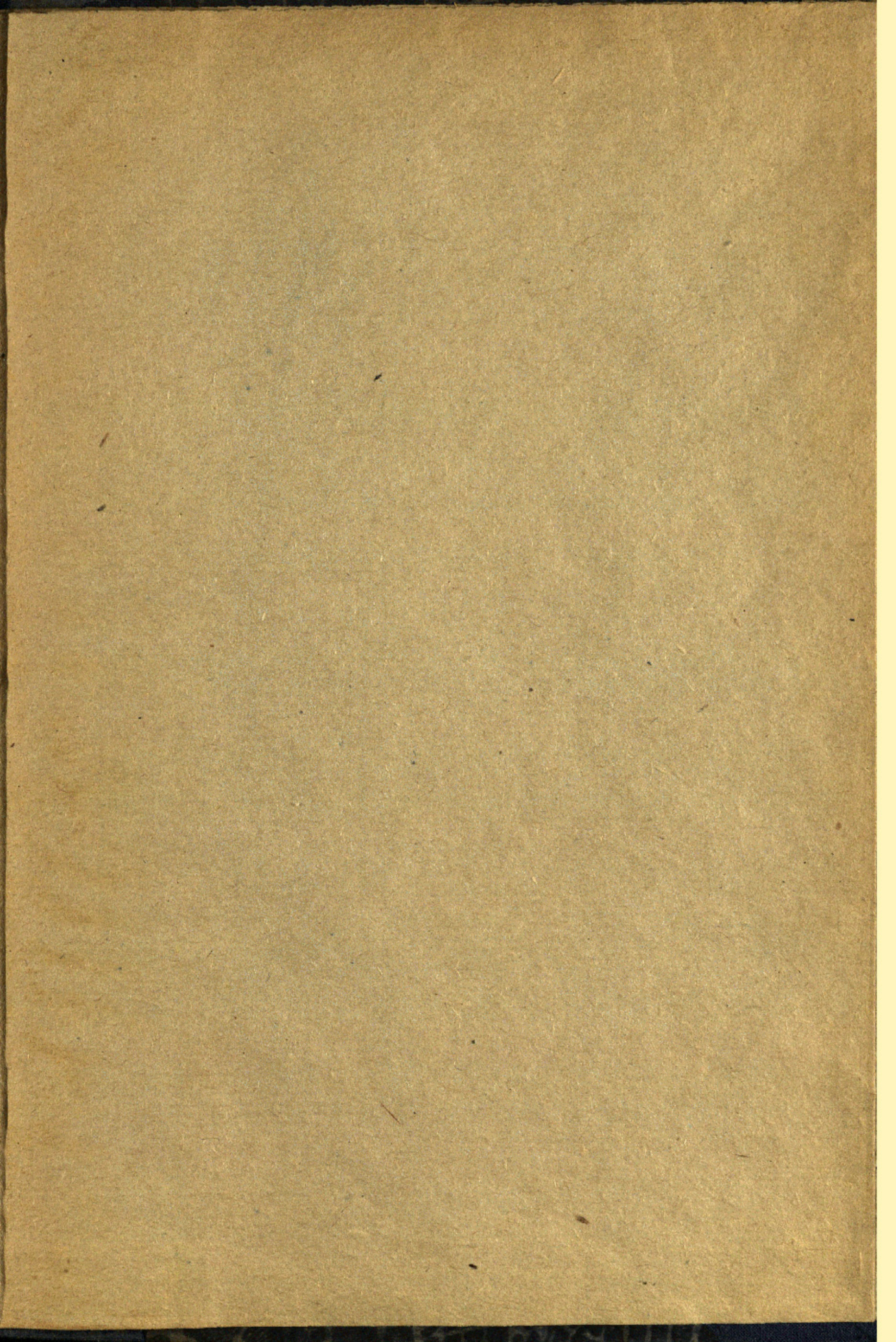
У ЗАДРУ
ПЕЧАТАНО У ТИПОГРАФІИ БАТТАРА
1838.

Cjena
8 car.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р14СрII 700.1